

Lietuvos Respublikos diplomatinų atstovybių JAV
AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2026 m. birželio 9 d.

Bendra ekonominė informacija	
BVP. Remiantis patikslintais JAV Ekonominės analizės biuro duomenimis, 2026 m. I ketv. (sausio–kovo mėn.) JAV realusis bendrasis vidaus produktas (BVP) augo 1,6 proc. per metus. Palyginimui, 2025 m. IV ketv. realusis BVP padidėjo 0,5 proc. Prie BVP augimo 2026 m. I ketv. daugiausia prisidėjo eksportas, investicijos, vartotojų išlaidos ir valdžios sektoriaus išlaidos, didėjęs importas tuo pačiu laikotarpiu mažino BVP augimo rodiklius.	Bureau of Economic Analysis
Pajamos. Gegužės pab. paskelbtais duomenimis, 2026 m. balandžio mėn. asmeninės pajamos (t. y. visos gyventojų uždirbtos pajamos prieš mokesčius) iš esmės nepasikeitė ir sumažėjo mažiau nei 0,1 mlrd. JAV dolerių (mažiau nei 0,1 proc. per mėn.). Nors pajamų generavimo lygis ekonomikoje išliko stabilus, disponuojamosios asmeninės pajamos, kurios apskaičiuojamos iš asmeninių pajamų atėmus einamuosius mokesčius, sumažėjo 19,9 mlrd. JAV dolerių. Ir nors gyventojų pajamos po mokesčių sumažėjo, asmeninio vartojimo išlaidos padidėjo 111,1 mlrd. JAV dolerių (0,5 proc.).	Bureau of Economic Analysis
Infliacija. JAV Darbo statistikos biuro duomenimis, vartotojų kainų indeksas (VKI) balandžio mėn. padidėjo 0,6 proc., po 0,9 proc. augimo kovo mėn. Per pastaruosius 12 mėnesių bendras visų prekių ir paslaugų indeksas padidėjo 3,8 proc. Energijos kainų indeksas balandžio mėn. išaugo 3,8 proc. ir sudarė daugiau nei 40 proc. viso mėnesinio bendro indekso augimo. Būsto kainų indeksas taip pat didėjo – balandžio mėn. jis pakilo 0,6 proc. Maisto kainų indeksas per mėnesį padidėjo 0,5 proc.: maisto namuose indeksas augo 0,7 proc., o maisto ne namuose indeksas padidėjo 0,2 proc.	Bureau of Labor Statistics
Prekybos deficitas. 2026 m. kovo mėn. JAV prekybos deficitas padidėjo iki 60,3 mlrd. JAV dolerių – tai yra 2,5 mlrd. dolerių arba 4,4 proc. daugiau nei vasario mėn. rodiklis – 57,8 mlrd. dolerių, nes importas augo sparčiau nei eksportas. JAV eksportas padidėjo 6,2 mlrd. dolerių, arba 2,0 proc., ir pasiekė rekordinį 320,9 mlrd. dolerių lygį, o importas išaugo 8,7 mlrd. dolerių, arba 2,3 proc., iki 381,2 mlrd. dolerių. Prekybos prekėmis deficitas padidėjo 4,1 mlrd. dolerių iki 88,7 mlrd. dolerių, tuo tarpu prekybos paslaugomis perteklius išaugo 1,6 mlrd. dolerių iki 28,4 mlrd. dolerių. Eksperto augimą daugiausia lėmė 5,0 mlrd. dolerių padidėjęs pramoninių žaliavų ir medžiagų eksportas, įskaitant 2,8 mlrd. dolerių išaugusį žalios naftos eksportą bei 1,7 mlrd. dolerių padidėjusį kitų naftos produktų eksportą. Maisto produktų, pašarų ir gėrimų eksportas taip pat padidėjo 1,1 mlrd. dolerių, daugiausia dėl 0,9 mlrd. dolerių išaugusio sojų pupelių eksporto.	Bureau of Economic Analysis
FED. Kevinas Warshas 2026 m. gegužę oficialiai pakeitė Jerome Powellą Federalinio rezervų banko (FED) vadovo pareigose. Šis paskyrimas reiškia, kad prezidento D. Trumpo įtaka JAV ekonominei politikai ženkliai padidės, kadangi D. Trumpas ne kartą kritikavo J. Powellą, kad šis nepakankamai greitai mažina palūkanų normas. Nors J. Powellas pasitraukė iš FED vadovo pareigų pasibaigus kadencijai, jis paskelbė liksiantis FED valdybos nariu bent iki 2028 m. Šis sprendimas daugelio analitikų vertinamas kaip siekis užtikrinti institucijos tęstinumą ir išsaugoti FED nepriklausomumą politiškai jautriam laikotarpiui.	PBS Council on Foreign Relations
Vartotojų pasitikėjimas. Mičigano universiteto paskelbto vartotojų nuotaikų tyrimo rezultatai (https://www.sca.isr.umich.edu/) parodė, kad amerikiečių pasitikėjimas JAV ekonomine padėtimi, kritęs COVID-19 pandemijos metu, ne tik neišaugo, bet pasiekė	CNBC

<p>rekordines žemumas. Labiausiai vartotojus neramina staigūs kainų kilimai, įtakoti viena po kitos sekančių sukrėtimų – nuo muitų politikos iki karinių konfliktų. Vis dėlto kiti tyrimai rodo, kad nepaisant pesimistinių nuotaikų, gyventojų vartojimo mastai neįprastai augo.</p>	
<p>Augimas. Gegužės mėn. paskelbta nauja Kalifornijos viešosios politikos instituto (PPIC - Public Policy Institute of California) ataskaita. Remiantis ja, valstijos ekonomika ir toliau pirmauja šalyje bei lenkia pasaulinius konkurentus. Ataskaitoje nurodoma, kad 2025 m. Kalifornijos bendrasis vidaus produktas (BVP) pasiekė 4,3 trilijono JAV dolerių ir sudarė 14 proc. visos JAV ekonomikos. Teksaso ir Niujorko ekonomikos yra kitos pagal dydį tarp valstijų – jos sudaro atitinkamai 9 proc. ir 8 proc. visos JAV ekonomikos. Vertinant pastaruosius 25 metus, Kalifornijos ekonomika augo sparčiau nei visos šalies ekonomika (90 % palyginti su 69 %), tačiau ne taip sparčiai kaip kitų valstijų, tokių kaip Teksasas (130 %) ar Florida (101 %).</p>	<p>Public Policy Institute of California</p>
<p>Technologijos, inovacijos, mokslas</p>	
<p>„SpaceX“ nustatė savo pirminio viešo akcijų siūlymo kainą – 135 JAV dolerius už akciją. Tai įvertintų bendrovę 1,77 trilijono JAV dolerių. Esant tokiai kainai, „SpaceX“ pritrauktų 74,4 mlrd. JAV dolerių, o 50 proc. akcijų paketą kontroliuojantis E. Muskas galėtų tapti pirmuoju pasaulio trilijonieriumi. Papildomas lėšas „SpaceX“ planuotų panaudoti ambicingiems projektams: dirbtinio intelekto duomenų centrų iškėlimui į orbitą, gamyklos Mėnulyje statybai ir galiausiai žmonių siuntimui į Marsą.</p>	<p>NYT</p>
<p>Dirbtinis intelektas. „Google“ ir „Blackstone“ paskelbė apie planus įkurti dirbtinio intelekto debesų kompiuterijos įmonę, kuriai „Blackstone“ skirs 5 mlrd. JAV dolerių. Tai būtų kol kas didžiausias „Google“ bandymas komerciškai panaudoti savo lustus išoriniams klientams ir konkuruoti su „Nvidia“. „Google“ naujai bendrovei be lustų tiekia techninę įrangą, programinę įrangą ir paslaugas, tuo tarpu „Blackstone“ bus pagrindinė savininkė, kuri, kartu su skolintu kapitalu, rems maždaug 25 mlrd. JAV dolerių vertės investicijas į skaičiavimo infrastruktūrą. „Google“ ir „Blackstone“ jau yra numatę duomenų centrus, kai kurie jų šiuo metu dar statomi.</p>	<p>WSJ</p>
<p>DI ir darbo rinka. Kalifornijos gubernatorius Gavin Newsom pasirašė vykdomąjį įsaką, kuriuo nurodoma valstijai pasirengti ekonominiams pokyčiams darbo rinkoje, kuriuos sukels dirbtinis intelektas. Įsaku siekiama sutelkti valstijos institucijas, darbo rinkos ekspertus, ekonomistus, universitetus ir pramonės lyderius, kad būtų kuriama nauja politika, renkami duomenys ir nustatomi ankstyvieji darbo rinkos pokyčių požymiai, kartu užtikrinant, kad darbuotojai taip pat gautų naudos iš dirbtinio intelekto skatinamo produktyvumo augimo. Kalifornijoje yra įsikūrusios 33 iš 50 didžiausių pasaulio privačių dirbtinio intelekto bendrovių, todėl valstija taip pat ėmėsi veiksmų stiprindama technologijų ir internetinių platformų saugumą, patikimumą bei vartotojų privatumo apsaugą.</p>	<p>Kalifornijos gubernatorius</p>
<p>DI poveikis ekonomikai. Du didžiausi Kalifornijos ekonomikos centrai – Los Andželas ir San Franciskas – dėl dirbtinio intelekto (DI) vystymosi žengia skirtingomis kryptimis. San Franciskas atsigauja ir auga, kadangi DI įmonės į miestą investuoja pinigus, pritraukia talentus ir didina biurų paklausą. Tai skatina darbo vietų kūrimą, nekilnojamojo turto rinką ir bendrą ekonominę veiklą po kelių metų nuosmukio po pandemijos. Los Andželas, priešingai, susiduria su sunkumais: gyventojų mažėjimu, silpnesne ekonomine produkcija, mažėjančia filmų gamyba, augančiu tuščių biurų plotu ir papildomais faktoriais (gaisrų poveikis). Pagrindinė išvada yra ta, kad dirbtinis intelektas Kalifornijos ekonomiką keičia netolygiai: jis atgaivina technologijų dominuojamą San Franciską, tačiau</p>	<p>LA Times</p>

nesuteikia tokio pat plataus masto postūmio Los Andželo įvairesnėms, bet šiuo metu silpnėjančioms pramonės šakoms (pvz., pramogų ir nekilnojamojo turto sektoriams).	
Kosmoso pramonė. Gegužės 4 d. Kalifornijos gubernatoriaus biuro pranešime spaudai pristatomi valstijos pasiekimai kosmoso tyrimų ir aviacijos bei kosmoso inovacijų srityje. Akcentuojamas valstijos lyderystės vaidmuo JAV kosmoso ekonomikoje, įskaitant stiprią aviacijos ir kosmoso pramonę, svarų indėlį į NASA misijas (pvz., „Artemis“), taip pat didelę kosmoso technologijų įmonių, mokslinių tyrimų institucijų ir investicijų koncentraciją.	Kalifornijos gubernatorius

Energetika, transportas, klimatas	
Niujorko biudžetas. Niujorko įstatymų leidėjai patvirtino didžiausią valstijos istorijoje 269 mlrd. dolerių biudžetą 2026-2027 m. Jame numatomas naujas mokestis prabangiems (5 mln. USD) antriesiems būstams Niujorke, kas komentatorių nuomone neigiamai atsilieps Niujorko verslo plėtros ir investicijų konkurencingumui. Biudžete atsisakoma anksčiau numatytų brangių kovos su klimato kaitos priemonių, bet numatomos didelės išlaidos gyventojams kompensuojant už išaugusias komunalinių paslaugų kainas, mažinant profsąjungų mokytojų pensinį amžių, kas siejama su gubernatorės Kathy Hochul planais dar kartą dalyvauti gubernatoriaus rinkimuose 2026 m.	New York Post
„American Airlines“ reaguoja į smarkiai išaugusias reaktyvinio kuro kainas, kurias sukėlė karas Irane, laikinai mažindama skrydžių apimtį ir stabdydama dalį maršrutų. Bendrovė pranešė, kad iš viso laikinai nutraukiami skrydžiai šešiais maršrutais. Tuo pat metu kitos oro bendrovės renkasi skirtingas strategijas: „Delta Air Lines“ didina bagažo mokesčius, o kai kurios JAV ir Europos aviakompanijos, tokios kaip „KLM“ ir „Lufthansa“, taip pat optimizuoja maršrutų tinklą arba kelia bilietų kainas, siekdamas kompensuoti išaugusias kuro sąnaudas, kurios sudaro reikšmingą – apie ketvirtadalį ar daugiau – visų veiklos išlaidų dalį.	CBS News
„Spirit Airlines“ , pigių skrydžių bendrovė JAV, gegužės 2 d. po 34-ių veiklos metų nutraukė visus skrydžius, palikdama tūkstančius keleivių įstrigusius ir maždaug 17 000 darbuotojų be darbo. Nuo COVID-19 pandemijos pradžios oro bendrovė sukaupe daugiau nei 2,5 mlrd. JAV dolerių nuostolių. Aviacijos pramonės analitikai teigia, kad dėl Irano konflikto išaugusios reaktyvinių degalų kainos dar labiau susilpnino jau ir taip sunkią bendrovės finansinę padėtį. Staigus bendrovės žlugimas tapo vienu didžiausių JAV aviacijos sektoriaus griūčių pastaraisiais metais ir sukėlė nerimą dėl galimai didesnių lėktuvų bilietų kainų bei mažėjančios konkurencijos pigių skrydžių rinkoje. Šių metų vasario mėn. „Spirit Airlines“ aptarnavo ~3,9 proc. rinkos, kai tuo pačiu laikotarpiu prieš metus – 5,1 proc.	NPR LA Times
Nafta. Gegužės pr. paskutinis iš Persijos įlankos į Kaliforniją plaukęs naftos tanklaivis atvyko į Long Bičo uostą. Nutrūkus šiai tiekimo grandinei, Kalifornija neteks prieigos prie maždaug 200 000 barelių žalios naftos per dieną. Mažėjanti valstijos naftos gavyba ir perdirbimo pajėgumai lėmė tai, kad valstija tapo priklausoma nuo importo, kuris sudaro tris ketvirtadalius jos žalios naftos poreikio. Atsižvelgiant į tai, kad Artimųjų Rytų konflikto pabaigos nematyti, o vidutinė benzino kaina Kalifornijoje viršija 6 JAV dolerius už galoną, kai kurie valstijos įstatymų leidėjai perspėja apie galimą naftos ir dujų trūkumą.	LA Times
Anglis. JAV administracija tęsia politiką, kuria siekiama išsaugoti ir plėsti anglies energetikos pajėgumus, skiriant lėšų anglies elektrinių modernizavimui, naujų pajėgumų kūrimui ir susijusios infrastruktūros plėtrai. JAV Energetikos departamentas paskelbė skirsiantis iki 500 mln. JAV dolerių pagal Gynybos gamybos įstatymą (Defense Production Act Title III, DPA), siekdamas paremti 13 JAV anglimi kūrenamų elektrinių ir naujos anglies eksporto infrastruktūros plėtrą. Iš šių lėšų iki 425 mln. JAV dolerių bus skirta	Energetikos departamentas Energetikos departamentas

<p>dvylikai projektų, atrinktų JAV anglies energetikos pajėgumams plėsti ir stiprinti, o iki 75 mln. JAV dolerių – West Gateway Terminal Project projektui (Ouklendai, Kalifornija). Be to, Energetikos departamentas paskelbė skirsiantis iki 350 mln. JAV dolerių keturiems anglies elektrinių modernizavimo, atnaujinimo ir veiklos atkūrimo projektams. Finansavimas bus skirtas dviejų naujų anglies elektrinių statybai Aliaskoje ir Vakarų Virdžinijoje, esamos elektrinės modernizavimui Puerto Rike bei elektrinės Merilande, kuri buvo uždaryta 2024 m., veiklos atkūrimui.</p>	
<p>Branduolinė energetika. JAV Energetikos departamentas (DOE), per savo Reaktorių pilotinę programą, paskelbė, kad „Antares Nuclear“ sukurtas mažas branduolinis reaktorius „Mark-0“ sėkmingai išlaikė svarbų bandymą, atliktą Idaho nacionalinėje laboratorijoje (Idaho National Laboratory), JAV Idaho valstijoje. Tai buvo vadinamasis „kritiškumo“ testas, rodantis, kad reaktorius gali saugiai pradėti kontroliuojamą veikimą. Projektą vykdo privati įmonė „Antares Nuclear“, glaudžiai bendradarbiaudama su DOE ir laboratorijos specialistais, o pagrindinis partneris bandymuose yra būtent ši nacionalinė laboratorija. Jei tolimesni bandymai ir reguliavimo patvirtinimai bus sėkmingi, tokio tipo reaktoriai ateityje galėtų pradėti gaminti elektrą maždaug nuo 2027 metų.</p>	<p>Energetikos departamentas</p>

Maisto pramonė, žemės ūkis	
<p>Kainų kontrolė. Niujorkas planuoja priimti įstatymus, ribojančius maisto prekių elektroninės prekybos platformose ir fizinėse parduotuvėse, naudojančiose elektronines kainų etiketes, remtis pirkėjų duomenis pritaikant jiems aukštesnes kainas. Nors šių rinkodaros priemonės teisinamos galimybe operatyviai pritaikyti nuolaidas, jos taip pat naudoja algoritmus, kurie pagal kliento gyvenamą vietą, išlaidų įpročius leidžia nustatyti aukščiausią prekės kainą. Įstatymas ribotų kainų pakėlimo laikotarpį, uždraustų elektronines etiketes, bet vis dar leistų siūlyti nuolaidas kai kuriems pirkėjams, remiantis jų asmeniniais duomenimis.</p>	<p>NYT</p>
<p>Maisto prekės. Nepaisant vis labiau populiarėjančio maisto prekių pirkimo internete, dauguma amerikiečių vis dar renkasi apsipirkti fizinėse maisto prekių parduotuvėse. Vartotojai vertina apsipirkimo parduotuvėje patirtį dėl tokių veiksnių kaip prekių pasirinkimas, galimybė patiems kontroliuoti šviežių produktų pirkimą ir tiesiogiai palyginti skirtingus variantus, todėl daugelis pirkėjų kiekvieną mėnesį lankosi keliuose skirtinguose maisto prekių parduotuvių tinkluose, siekdami patenkinti skirtingus poreikius. Tyrimo rezultatai rodo, kad tradicinės fizinės parduotuvės išlieka pagrindine maisto prekių apsipirkimo ir vartotojų lojalumo dalimi. Pažymėtina, kad 54 % maisto prekių pirkėjų teigia visada apsiperkantys savo pagrindinėje parduotuvėje fiziškai, o vartotojai per mėnesį vidutiniškai apsilanko daugiau negu 5-iuose skirtinguose maisto prekių parduotuvių tinkluose.</p>	<p>Meating Place</p>
<p>Funkciniai gėrimai vystosi ir plečiasi už tradicinių baltyminių gėrimų ribų – vartotojai vis dažniau ieško produktų, kurie padėtų palaikyti hidrataciją, žarnyno sveikatą, energiją, koncentraciją ir emocinę gerovę. Tokie ingredientai kaip skaidulos, adaptogenai, nootropikai, kolagenas ir elektrolitai sparčiai populiarėja, nes gamintojai siekia patenkinti augančią paklausą visapusiškiems sveikatingumo sprendimams, o ne vieną naudą teikiantiems produktams. Baltymai išlieka viena svarbiausių šios kategorijos sudedamųjų dalių, tačiau gamintojai vis dažniau juos derina su kitais funkciniais ingredientais, kad sudomintų sveikata besirūpinančius vartotojus. Daugiau nei 50 % vartotojų žarnyno sveikatą laiko svarbia savo bendrai savijautai, o 60 % Z kartos ir tūkstantmečio kartos atstovų teigia susirūpinę savo psichine sveikata, todėl atsiveria galimybės gėrimams, kurie palaiko tiek fizinę, tiek emocinę gerovę.</p>	<p>Food Dive</p>

<p>Muitai žemės ūkio technikai. Kylant ūkininkų išlaidoms, JAV mažina muitus žemės ūkio ir pramonės įrangai, įskaitant tokią techniką kaip traktoriai, javų kombainai ir krautuvai, sumažindamos tarifus nuo 25 % iki 15 %. Šia politika siekiama skatinti investicijas pramonės ir žemės ūkio sektoriuose mažinant išlaidas gamintojams ir ūkininkams, taip pat skatinant naudoti JAV pagamintą plieną ir aliuminį per papildomas tarifų paskatas. Šie pokyčiai yra laikini – jie įsigalioja birželio 8 d. ir turėtų galioti iki 2027 metų pabaigos.</p>	<p>Yahoo Finance</p>
<p>Fungicidų strategija. JAV Aplinkos apsaugos agentūra oficialiai paskelbė Fungicidų strategijos projektą – tai naujausias agentūros žingsnis siekiant sumažinti pesticidų poveikį nykstančiai laukinei gyvūnijai. Fungicidų strategijos projektas iš esmės panašus į Herbicidų ir Insekticidų strategijas, kurias EPA atitinkamai paskelbė 2024 ir 2025 metais. Visos trys strategijos orientuotos į pesticidų purškimo nuokrypio ir nuotėkio mažinimą, siekiant dar labiau sumažinti pesticidų poveikį rūšims, saugomoms pagal Nykstančių rūšių įstatymą.</p>	<p>National Agriculture Law Center</p>

Parengė: Lietuvos ambasada JAV, Lietuvos generaliniai konsulatai Niujorke, Čikagoje, Los Andžele.